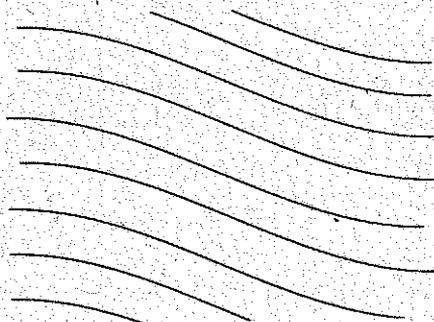

Andragoški center Republike Slovenije
Slovene Adult Education Centre

NOVIČKE

SEPTEMBER 1996/9

▲ DOMA IN V SVETU ● Priprave na začetek dela v študijskih krožkih ● Izobraževanje brezposelnih v prvi polovici leta 1996 ● Izkušensko učenje v svetu ● Cilji Evropske pobude za vseživljenjsko učenje do leta 2000 ● Slovenski center za izobraževanje odraslih ▲ KOTIČEK JE VAŠ ● Ob prvi obletnici središča za spodbujanje učenja v DOBI ● Odrasli se učimo drugače ● Državne subvencije za učinkovito rabo in izrabo obnovljivih virov energije ▲ POSVETI, KONFERENCE ● Inspiracija '96 ● Učenje v "kibernetičnem prostoru" ▲ PONUJAJO VAM ● Nove knjige ▲ PRIPRAVLJAMO ● Vabilo na posvet o visokošolskem izobraževanju odraslih ● Jaz kot nosilec razvoja in sprememb ▲ NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS ▲ OBVESTILO ● Nove telefonske številke

Izdajatelj: Andragoški center Slovenije, Urednik: Peter Monetti

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Uporabniki in naročniki Novičk so lahko posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah).
- Z vsebinsko zasnovo predvidevamo, da bomo v Novičkah objavljali tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
 - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
 - razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
 - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnosti;
 - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
 - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
 - novosti v upravljanju in zakonodaji;
 - statistične podatke;
 - mnenja, stališča in predloge;
 - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
 - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
 - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
 - novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah bomo objavljali kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.
- Uporabniki prejema Novičke brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS. Odgovorni osebi: mag. Vida A. Mohorčič Špolar - vodja Informacijskega središča, in Peter Monetti - urednik Novičk.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 061 446 482, faks: 061 445 881, elektronska pošta:

X.400: S=SAEC;OU=GUEST;PRMD=AC;ADMD=MAIL;C=SI
RFC-822: saec@ guest.arnes.si
DECnet: STENAR::LJACRS

DOMA IN V SVETU

Priprave na začetek dela v študijskih krožkih

Počitnice so minile in mnogi niti ne vemo, da so sploh bile, toliko delovnega zanosa je v nas. Upamo, da je tako tudi z vami, kajti čaka nas veliko dela. Gotovo ste že seznanjeni z izidi razpisa Ministrstva za šolstvo in šport za sofinanciranje izobraževanja odraslih v šolskem letu 1996/97. Odobreno je bilo 71 prijav študijskih krožkov, ki so izpolnjevali razpisne pogoje. To pa pomeni, da bo letos v projektu za dobro četrtnina več organizacij kot lani. Naša družina se torej veča in krepi in upamo, da bo tako tudi v prihodnje.

Razveseljivo je, da bomo v okviru Tedna vseživljenjskega učenja, ki bo, kot že veste, potekal od 30. septembra do 5. oktobra 1996, in ob peti obletnici obstoja Andragoškega centra Slovenije slovesno podelili potrdila novim vodjem in mentorjem študijskih krožkov, ki so letos uspešno končali usposabljanje. Upamo, da bodo tudi oni tako zavzeto sodelovali pri projektu, kot so to storili vodje in mentorji, ki so se v projekt vključili v prejšnjih letih.

Do konca septembra bodo vodje študijskih krožkov dobili dopis z navodili za delo v šolskem letu 1996/97 z vsemi obrazci, pogodbami in drugimi koristnimi napotki. V tem šolskem letu je nekaj sprememb, zlasti za organizacije, ki so že sodelovale pri projektu v prejšnjih letih. Z vsebino teh sprememb vas bomo podrobneje seznanili v dopisu.

Z 31. avgustom 1996 se je končalo preteklo šolsko leto in s tem tudi vse pravice in dolžnosti, ki ste jih imeli po pogodbi za izpeljavo študijskih krožkov v tem šolskem letu. Večina med vami je pravočasno oddala vse zahtevane dokumente, nekaj pa jih to ni storilo, zato lahko kmalu pričakujejo dopis z nadaljnjimi navodili. Že zdaj pa (neuradno) povejmo, da je v preteklem šolskem letu delovalo 126 študijskih krožkov. Uradni podatki bodo znani letošnjega decembra.

Ob pregledu in oceni uspešnosti študijskih krožkov, ki so končali delo in nam pravočasno poslali vso dokumentacijo, so tretji del sredstev dobili:

Muzejski študijski krožek, mentorica Vanda Volk, Ljudska univerza Ilirska Bistrica

Krožek deluje že drugo leto zato, da bi v Ilirski Bistrici nastal muzej. Preučujejo zgodovino in običaje kraja, pripravljajo predavanja in obravnavajo posamezne teme. Tako je letos na podlagi 60-urnega dela članov študijskega krožka nastala tudi "vizita" (nabor), ki je povezala in animirala vse okoliške kraje ter obudila stare, že pozabljene običaje. V javnih občilih je imel dogodek velik odmev.

Uredimo naš kraj (Knežak), mentorica Marjana Urbančič, Ljudska univerza Postojna

Člani krožka so v dveletnem delovanju pripomogli k ozaveščanju vsega prebivalstva o pomembnosti ohranjanja okolja. Pripravili so očiščevalno akcijo: očistili so kraj Lokev, s tem pa nadaljujejo akcijo čiščenja Knežaka. Izdelali so tudi zloženko in v njej predstavili svoje delo. Krožek je deloval 46 ur.

Fotografski študijski krožek Žarek, mentorica Vilma Colja, Ljudska univerza Sežana

Člani krožka so v objektivne fotografskih aparatov ujeli utrinke iz kraškega okolja ter pripravili razstavo fotografij ob slovenskem kulturnem prazniku in tematsko razstavo Kosovelova pesem v fotografiji. Organizirali so tudi Fotografski extempore Kras 96, sodelovali na razstavah in tekmovanjih drugih fotografskih klubov in prejeli nagrade za svoje delo. Za tako obsežno delo, o njem so veliko poročala tudi javna občila (Delo, Primorske novice, Primorske dnevnik, Slovenec, Pozdrav iz KS Štanižel), so potrebovali 146 ur.

Kaj je naravoslovna učna pot, mentor Bojan Žnidaršič, Vitra Cerknica

Prizadevanje članov študijskega krožka je bilo usmerjeno v ohranjanje narave in znanja o njej, tako da bi ljubitelji narave lahko našli pot do njenih lepot; pri tem bi morali upoštevati njene zakonitosti in jo ohranjati v njeni naravni danosti. Raziskovali so tudi možnost turistične ponudbe te naravoslovne poti, ki pa ne sme ogroziti okolja z novim onesnaževanjem. Njihovo delo je bilo v okolju dobro sprejeto in je imelo velik odmev v javnih občilih (Delo, Dnevnik, Slovenec, Notranjske notice, Modro sonce, Prepih, Val 202). Ob koncu delovanja so pripravili obsežno čistilno akcijo ob bregovih Cerkniščice ter razstavo in publikacijo o dosežkih 50-urnega dela.

Samogradnja sprejemnikov sončne energije, mentor Bojan Žnidaršič, Vitra Cerknica

Ohranjanje narave in uporaba naravnih virov energije, to je bilo vodilo dela članov tega študijskega krožka. Na podlagi študij in ob pomoči strokovnjakov so izdelali sončne kolektorje za ogrevanje sanitarne vode. Delo članov študijskega krožka je imelo zelo velik odmev v okolju in je zbudilo veliko zanimanja za tovrsten vir energije. Člani krožka so svoje 53-urno delo opisali v publikaciji, ki je izšla ob koncu delovanja krožka v minulem letu.

Ohranimo vrtni stolp, mentor Štefan Huzjan, Zveza kulturnih organizacij Lendava

Člane krožka je spodbudilo k delu propadanje vrtnega stolpa v Petišovcih, zato so se odločili, da ga bodo poskušali ohraniti in pripraviti za ogled kot muzej na prostem. Poleg stolpa bi razstavili tudi druge pripomočke, ki so bili nekdaj potrebni za črpanje nafte. Izdelali so idejno zasnovo za naftni muzej v Petišovcih in jo predstavili javnosti.

Najprej pomagajmo sebi, mentor Stane Padežnik, Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije

Člani študijskega krožka so želeli dokazati sebi in drugim, da je z močno voljo in samozavestjo mogoče premagati vse ovire, tudi takšne, ki so videti sprva nepremagljive. Najprej želijo pomagati sebi, kasneje pa tudi drugim slepim in slabovidnim pri njihovem vključevanju v družbo ter pri premagovanju strahov, zadreg, predsodkov in krepiti njihovo samozavest. Ob koncu dela krožka, ki je trajal 33 ur, so pripravili pogovor za omizjem.

Čipka kot okras, mentorica Karla Oder, Center za socialno delo Ravne na Koroškem

Članice študijskega krožka so s svojim delom in ljubeznijo do čipke pripomogle k njeni ohranitvi in oživitvi te obrti. Spodbudile so tudi razmišljanje o ustanovitvi salone delavnice ali šole. Ob koncu krožka so pripravile razstavo v Likovnem učnem Ravenskega gradu. Razstava je zbudila precejšnjo pozornost. V 66 urah, kolikor je krožek deloval, so se članice seznanjale z zgodovino čipke, njeno umetniško vrednostjo ter jo tudi izdelovale.

Spoznajmo sebe in druge - Sevnica skozi čas, mentorica Olga Križman, Maksima Sevnica

Člani krožka so si zadali zahtevno nalogo: raziskati zgodovino Sevnice, njenih znamenitosti in delovanja pomembnih ljudi, ki so vplivali na razvoj kraja. Pri tem so spoznavali tudi druge kraje in navezali stike z njimi, zato so ob koncu delovanja krožka odšli na izlet v Prekmurje in obiskali kraj Turnišče. Pripravili so tudi gradivo za brošuro o Sevnici, njenih znamenitostih in ljudeh.

Pravljicarstvo, mentorica Nadja Mislej Božič, Matična knjižnica Izola

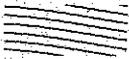
Pravljice so lahko zelo zanimive tudi za odrasle, ko prevzemajo vlogo pripovedovalca. Da pa to ni lahka naloga, vedo člani krožka, ki so ob strokovnjakih in vajah preskušali svoje spretnosti branja in pripovedovanja pravljič. Krožek je deloval 34 ur.

Beseda slovenske Istre, mentorica Leda Dobrinja, Vita Koper

Kako milozvočne in poetične so besede slovenske Istre, vedo člani študijskega krožka, ki so pripravili pogovore in literarne večere z istrskimi pesniki ter jih predstavili širšemu okolju. Takšna srečanja so zelo pomembna predstavitev narečne ustvarjalnosti, ki jo zelo malo gojijo tudi na širšem slovenskem območju.

Za začetek bodi dovolj, bodite čim bolj dejavni v Tednu vseživljenjskega učenja in tudi drugače ter so dobro ogrejte in pripravite za delo v študijskih krožkih.

Mag. Slavica Černoša, ACS

Izobraževanje brezposelnih v prvi polovici leta 1996

V prejšnji številki Novičk sem predstavila podatke o obsegu izobraževanja brezposelnih v letu 1995, zdaj pa so že na voljo podatki o obsegu izobraževanja brezposelnih v prvi polovici leta 1996. (Mesečne informacije, RZZ, št. 6/1996)

Podatki kažejo, da se je v prvi polovici leta 1996 izobraževalo več brezposelnih kot v enakem obdobju leta 1995. Tako se je letos že v prvi polovici leta izobraževalo okrog 9% vseh brezposelnih, ali 10.361 brezposelnih.

V enakem obdobju lanskega leta se je izobraževalo 7% vseh brezposelnih. (Mesečne informacije, RZZ, št. 6/1995) Za primerjavo naj navedem še podatek, da se je v vsem letu 1995 izobraževalo 13,5% brezposelnih. (RZZ, Poročilo za leto 1995)

Po obsegu vključevanja brezposelnih v izobraževanje po posameznih vrstah programov, pa ostaja razmerje nespremenjeno:

1. Največ brezposelnih se je izobraževalo po programih funkcionalnega izpopolnjevanja, in sicer 7.209. Prevladovali so programi izobraževanja iz računalništva, knjigovodstva in nekoliko manj kot v preteklih obdobjih tečaji tujih jezikov. V okviru teh programov izobraževanja so bili organizirani tudi izobraževalni programi za pomoč pri iskanju zaposlitve, programi načrtovanja poklicne poti, psihosocialne rehabilitacije, funkcionalnega opismenjevanja idr.
2. Sledijo programi usposabljanja za posamezna dela pri delodajalcu - po le teh se je izobraževalo 1.638 brezposelnih, od tega 53 brezposelnih ni imelo zagotovljene zaposlitve po končanem usposabljanju (t.i. usposabljanje brez delovnega razmerja).
3. Sledijo programi za pridobitev strokovne izobrazbe - 1.024 brezposelnih; zavod je brezposelnim omogočal izobraževanje za pridobitev prvega poklica, oziroma možnosti prekvalifikacije, še posebno v trgovini, ekonomiji, prometu in gostinstvu.
4. V programe usposabljanja - programi USO na I. in II. stopnji zahtevnosti, pa je bilo vključeno 490 brezposelnih; prevladujejo programi usposabljanja na področju gradbeništva, gostinstva in tekstila.

Pri vključevanju brezposelnih v izobraževanje so v prvi polovici leta 1996 nastale nekatere "težave" v maju 1996, ko so pri usmerjanju brezposelnih v izobraževanje dobili prednost tisti programi izobraževanja, ki so brezposelnim po končanem izobraževanju omogočili tudi že zaposlitev. Gospa Meri Lorenčič piše, da so se težave pojavile zlasti na nekaterih zavodih za zaposlovanje, kjer trg dela ne deluje uravnoteženo, saj ponudba delovne sile zdaleč presega povpraševanje po njej. (Mesečne informacije, RZZ, št. 6/1996: 5) Ta sprememba pri usmerjanju brezposelnih v izobraževanje je povzročila nekaj razburjenja tudi med izobraževalci, saj so zavodi za zaposlovanje prednje postavili novo nalogo: da poleg organiziranja in izvajanja izobraževanja poskrbijo tudi za zaposlitev brezposelnega po končanem izobraževanju. Večina izobraževalnih organizacij pri nas ni usposobljena za tako delo, ne po številu ljudi in ne po strokovnih zahtevah, ki jih taka naloga prinaša. Tudi gospa Meri Lorenčič (koordinatorka izobraževanja brezposelnih na Republiškem zavodu za zaposlovanje) ugotavlja, da bo

potrebno "...veliko znanja, energije in ne nazadnje tudi finančnih sredstev usmeriti v aktiviranje lokalnih potencialov in posredno tudi v kreiranje novih delovnih mest". (Prav tam, str. 5) To pa prav gotovo ni le naloga izobraževalnih organizacij, temveč predvsem drugih, za to odgovornih organizacij v lokalni skupnosti (občine, združenja delodajalcev, zavodi za zaposlovanje idr.).

V prihodnjih mesecih bo zato smiselno iskati "ravnotežje" med vključevanjem brezposelnih v tiste programe izobraževanja, ki bodo vodili neposredno v zaposlitev (in sočasno spodbujati vse ključne organizacije v lokalni skupnosti za odpiranje novih delovnih mest oziroma za nastajanje različnih oblik in možnosti dela) in tistimi programi izobraževanja, ki ne vodijo neposredno v zaposlitev, imajo pa druge pomembne učinke za brezposelne ter jih glede na sprejeto strategijo celostne obravnave brezposelnega ne moremo črtati, temveč jih je treba smiselno upoštevati v skladu s sprejetim načrtom razvoja posameznikove poklicne poti (brezposelne osebe).

Mag. Tanja Vilič Klenovšek, ACS

Izkušensko učenje v svetu Vtisi s konference

Od 1. do 6. julija 1966 je v Cape Townu v Južni Afriki potekala 5. mednarodna konferenca o izkušenskem učenju. Udeležbo na konferenci mi je omogočila Univerza v Ljubljani iz sredstev Rektorjevega sklada.

V lepi in funkcionalno zgrajeni stavbi za izobraževalne vede Univerze Cape Town se je srečalo več kot tisto univerzitetnih profesorjev in strokovnjakov iz 27 držav, ki jih združuje želja po napredku in spremembah v osebnotnem razvoju, šolah, organizacijah in skupnostih ter povezujejo svoja prizadevanja z izrazom izkušensko učenje.

Konferenca je bila izvrstno pripravljena, odlično računalniško podprta, a vendarle je sodelovanje temeljilo na osebni stiku. Zato tudi v plenarnem delu, ki je bil odprt za vsakršna razmišljanja, ni manjkalo krajših prekinitev za delo v manjših skupinah. Vsak udeleženec si je iz bogate ponudbe referatov, delavnic in kulturnega programa (vsak dan je bilo na voljo več kot 10 referatov in več kot 7 delavnic) že prvi dan izbral svoj program za ves teden. Kot nakazuje naslov konference: **Rekonstrukcija in razvoj - Izkušensko učenje v svetu**, je bila konferenca namenjena tudi spodbudi za razvoj Južnoafriške republike. Organizatorji so se potrudili in nam poleg mnogih spodbudnih razvojnih projektov odkrili tudi najrevnejše dele sicer bogatega in lepega mesta.

Življenjske razmere za množico temnopolnih prebivalcev, ki živijo na mestnih obrobjih v majhnih barakah iz najrazličnejših odpadnih lepenk, brez koščka zelene površine, so presunljive. Vendar ljudje niso videti podhranjeni, tu in tam kdo vendarle najde delo, da vsi preživijo. S številnimi razvojno-izobraževalnimi projekti jih spodbujajo, da bi se lotili česar koli koristnega in počasi odprli v kraju samostojno podjetje ali trgovinico. Ker v takšnih predelih niso vajeni turistov, sprejemajo tuje s prijazno

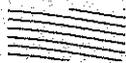

radovednostjo, z veseljem ponudijo roko in doma zvarjeno pivo, se pošalijo in pokažejo svoje bivališče. V očeh ljudi je kljub neznansko težkemu položaju (kar 40 % prebivalcev Južnoafriške Republike je brezposelnih) zaznati veselje do življenja in upanje.

V sodelovanju s kolegi smo odkrivali, da je izkušensko učenje poleg novih metod in prijemov v učenju in izobraževanju tudi tesno povezano s spremenjenimi razmerami v kulturnem in socialnem okolju. Da je izkušensko učenje povezano s preživetjem posameznika, skupin in celotnega človeštva, da ima torej izkušensko učenje in njegovo pojmovanje tudi politične posledice.

Naslednja, torej šesta konferenca ICEL (International Consortium for Experiential Learning), bo julija 1998 na Finskem.

Dr. Nena Mijoč, Filozofska fakulteta Ljubljana

ELLI

Cilji Evropske pobude za vseživljenjsko učenje do leta 2000

Evropska pobuda za vseživljenjsko učenje (European Lifelong Learning Initiative ELLI) se osredotoča na razumevanje in uresničevanje sprememb v vseživljenjskem učenju v Evropi. Da bi preusmerila pozornost od učitelja k udeležencu izobraževanja, je postavila te cilje:

1. Priznanja in nagrade

Izobraževanje se še vse prevečkrat povezuje s težkim delom, izpiti in negativnimi čustvi. ELLI si prizadeva, da bi bilo učenje prijetno, zanimivo in primerno nagrajeno. Zato želi razviti sistem nagrajevanja in ocenjevanja, ki bo temeljil na nenehnem izboljševanju učenja v organizacijah, regijah in pri posamezniku.

V učnem procesu bi morali priznati uspeh, četudi majhen, in spodbujati inovativne prijeme v razvoju posameznika in organizacije. Zato želi ELLI vpeljati posebna priznanja za nagrajevanje visokih učnih standardov doseženih na vseh področjih v družbi, poimenovala jih je učna priznanja tisočletja.

Prvi cilj:

Učna priznanja tisočletja bodo predstavljena na Konferenci vseživljenjskega učenja tisočletja leta 2000

Nagrade se lahko podeljujejo velikim in malim podjetjem, univerzam, učiteljem, prostovoljskim organizacijam, skupnostim, mestom, idr.

Pregled vodilnih 100 učečih se organizacij bo objavljen v reviji Fortune.

2. Strategija

V Evropski pobudi za vseživljenjsko učenje verjamejo, da je spremljanje dobre prakse pri oblikovanju državnih strategij razvoja človekovih zmožnosti izredno pomembno. Dobra praksa lahko pomeni postavljanje stvarnih ciljev, dosegljivih vsakemu posamezniku in zajema tudi strategije za razvoj pozitivnih vrednot in stališč ljudi različnih poklicev in starosti. ELLI bo širila informacije o dobri praksi in tako pripomogla, da bodo države in organizacije izboljšale vseživljenjsko učenje.

Drugi cilj: 12 evropskih držav bi moralo objaviti cilje vseživljenjskega učenja.

3. Povpraševanje

Evropska pobuda za vseživljenjsko učenje bo spodbujala nenehen razvoj učečih se skupnosti v mestih, na podeželju in v regijah. Prizadevala si bo zbrati podatke o dobri administrativni in učni praksi ter ustanoviti mreže za spodbujanje inovativnih projektov in povezav med skupnostmi. Spodbujala bo tudi 'učeča se mesta', da bodo namenjala posebno pozornost potrebam prebivalcev.

Tretji cilj: Ustanoviti mrežo 20 učečih se mest v Evropi.

4. Podpora

Praktično podporo bodo dobili vsi, ki se bodo učili. Učenje, tako kot vsaka druga spretnost, zahteva načrtovanje, pomoč in posebne pripomočke. Takšno pomoč bodo lahko učeči se dobili z mentorstvom po odprtem telefonu, specializiranih ustanovah in z administrativno podporo.

Izboljšani modeli svetovanja bodo postali pomembnejši od usposobljenih profesionalcev. Potreben je nov poklic, svetovalec za izobraževanje, ki bi se ukvarjal z individualnimi učnimi potrebami ljudi vseh starosti.

Četrti cilj: Praktične strategije, ki bi pod vodstvom poklicnih svetovalcev izobraževanja v posamezni državi omogočile vpeljavo 'osebnih načrtov izobraževanja' in 'izobraževalnih potnih listov' vsaj za 50 odstotkov odraslih.

5. Spretnosti, vrednote in usposobljenost

Vse izobraževalne ustanove naj bi podpirale enakopraven razvoj temeljnih spretnosti, vrednot in usposobljenosti ter teoretičnega znanja. Šole bi morale razvijati temeljne življenjske in osebne spretnosti, pri tem pa uporabljati teoretično znanje kot sredstvo in ne kot cilj. Še posebno v svetu dela, kjer se zahteva nenehno spopolnjevanje usposobljenosti, je pomembno, da se posameznik zaveda svojih neomejenih možnosti.

Peti cilj: 80 odstotkov izobraževalnih ustanov v Evropi bo udeležencem posredovalo seznam spretnosti.

6. Raziskovanje in razvoj

Očitna je velika potreba po novem gradivu za vseživljenjsko učenje, novih, k učencu usmerjenih strategijah, novih raziskavah in novem usposabljanju. To bi lahko zagotovili

z ustanovitvijo Evropske fakultete vseživljenjskega učenja, ki bi bila povezana s podobnimi mednarodnimi ustanovami in bi sestavljala omrežje izobraževalnih in gospodarskih ustanov, ki razvijajo in raziskujejo potrebe po vseživljenjskem učenju.

Ta ustanova naj bi na podlagi analize učnih zahtev tudi spremljala razvoj učenja na državni in regionalni ravni.

Šesti cilj: Povezati najmanj 20 raziskovalnih ustanov, da bi opravljale raziskovalno delo na dogovorjenih področjih in na podlagi ugotovitev svojega dela izdajale certifikate, diplome ali potrdila o usposobljenosti.

7. Učne poti

Učenje še ne gre v korak z neslutnimi možnostmi, ki jih ponuja informacijska tehnologija. Izziv je oblikovati privlačno in za vse dostopno učno gradivo. ELLI želi uporabiti učne možnosti, ki jih ponuja internet za podporo in izpeljavo učenja v svetu. Dostopno bo tudi komercialnim izobraževalcem.

Sedmi cilj: Oblikovati mrežo, ki bi jo vodili člani ELLI in bi bila odrti za vse, ki bi se želeli učiti.

8. Dobra praksa

Številni zgledi dobre prakse v vseživljenjskem učenju bi morali biti zapisani in objavljeni. S tem bi zajeli predvsem tiste, ki dosegajo standardno kakovost za zdajšnji in prihodnji razvoj učnega procesa.

Osmi cilj: Oblikovati bazo podatkov posameznih primerov, ki dosegajo standardno kakovost, ki bi bila dostopna vsem članom.

9. Struktura

Vseživljenjsko učenje pomeni novo paradigmo v stoletju učenja. Potrebujemo razumevajoče in sprejemljive posameznike in organizacije, ki bodo pomagali uresničevati vizijo učeče se družbe. Prizadevati si moramo za skupno vizijo in strokovno podporo vseživljenjskemu učenju, omogočati kulturno menjavo in sodelovati v evropski učeči se družbi, ki je povezana z svetovno vizijo.

Deveti cilj: Ustanoviti mrežo 15 organizacij članic ELLI in strokovnjakov za vseživljenjsko učenje ter jih povezati v evropskih programih. Cilj je 2000 novih članov do leta 2000.

(Prevod članka, ki je bil objavljen v ELLI Brief, št. 12, avgusta 1996, str. 14-16; prevedla mag. Ester Možina, ACS)

Drugi o nas Slovenski center za izobraževanje odraslih Zgled, vreden posnemanja

Slovensko raziskovalno in razvojno središče za izobraževanje odraslih uživa velik strokoven ugled doma in v tujini. Ukvarja se z vprašanji neformalnega in rednega izobraževanja odraslih pa tudi z oblikami usposabljanja zaposlenih delavcev (funkcionalno izobraževanje). Trenutno je v njem (ACS) zaposleno 25 sodelavcev, večinoma raziskovalcev različnih strok, ki obvladajo več jezikov. Kot zavod, ki ga je ustanovila država, predstavljajo čelo fronte preučevanja, preskušanja in spreminjanja izobraževanja odraslih v Sloveniji (npr. demokratizacija izobraževanja odraslih, izobraževanje za 21. stoletje, izobraževanje nezaposlenih, poklicno in strokovno izobraževanje odraslih, uporaba medijev, potrebe po izobraževanju). Poleg države ga podpirajo različne institucije doma in v tujini, tako da je financiran iz različnih virov (PHARE, Soros ipd.).

Delovno področje centra je tudi izobraževanje odraslih v Evropi in na drugih celinah, povezovanje raziskovalcev in vzdrževanje mednarodnih stikov na tem področju. Center je na svetovni konferenci raziskovalcev izobraževanja odraslih leta 1994 v Montrealu, na povabilo Unescovega izobraževalnega centra iz Hamburga, zastopal srednjevzhodno Evropo. Direktor centra dr. Zoran Jelenc je na tej konferenci predaval o smereh razvoja izobraževanja odraslih v državah na tem območju. V svojem prispevku je dr. Z. Jelenc naštel družbene in organizacijske okoliščine, vsebinske, strokovne, gromotne možnosti za to izobraževanje in predlagal oblike nadaljnjega sodelovanja.

ACS tesno sodeluje z Evropskim združenjem za raziskovanje izobraževanja odraslih (ESREA), saj je središče tega združenja za srednjevzhodno Evropo. Leta 1995 je bilo v Ljubljani srečanje zastopnikov baltskih in srednjevzhodnoevropskih dežel, ki sta se ga udeležila tudi dr. Soos Pal in tajnik združenja Harangi Laszlo. Na srečanju so se dogovorili, da bo ACS prevzel vlogo informacijskega in dokumentacijskega središča za omenjene dežele, RINDOCRAE (Regional Information and Documentation Centre for Research on Adult Education). Slovensko ministrstvo za šolstvo in šport je podprlo izdajo posebnega informacijskega biltena z novicami in strokovnimi prispevki o izobraževanju odraslih v baltskih in srednjevzhodnoevropskih deželah z začasnim naslovom: Menjava izkušenj v raziskovanju izobraževanja odraslih.

Center je zaprosil za sodelovanje združenja v teh deželah, med temi tudi Zvezo madžarskih ljudskih visokih šol (Magyar Nepfiskolai Tarsasag), za prispevke o

raziskovanju, izobraževanju odraslih in ljudski prosveti. V rubriki Raziskovalne novice bodo objavljeni povzetki z najnovejših raziskav na področju izobraževanja odraslih, v rubriki Primerjalni vidiki raziskovanja bodo prispevki o metodologiji raziskovanja odraslih, pod naslovom Diskusija bodo objavljali različna, tudi kritična mnenja, v rubriki Najave dogodkov pa bodo informacije o konferencah in dejavnostih sorodnih institucij v različnih deželah. Za sodelovanje so naprošeni tudi bralci glasila MNT, ki ga izdaja Združenje madžarskih ljudskih visokih šol.

(Prevod članka A Szloven Feinottoktatási Inetzet, objavljenega v MZT, glasilu Združenja madžarskih ljudskih visokih šol, let. 3, 1996, št. 1, str. 2; prevedel Bogomir Mihevc)

KOTIČEK JE VAŠ

Ob prvi obletnici središča za spodbujanje učenja v DOBI

Pred letom dni, natančneje 7. septembra 1995, smo v DOBI začeli z organiziranim samostojnim učenjem, namenjeno pa je vsem, ki se želijo učiti sami, bodisi da jim čas ali način učenja v organiziranih oblikah ne ustreza ali pa si želijo utrditi ali spopolniti znanje na področju, ki jih zanima.

Razvoj takšnega učenja je nastajal v okviru razvoja izobraževanja odraslih pri nas, ki ga načrtuje Andragoški center Slovenije, kjer nastajajo teoretična izhodišča za razvoj novih oblik učenja in izobraževanja odraslih. Pri načrtovanju smo izhajali iz splošnih družbenih potreb, ki narekujejo pripravo takih oblik izobraževanja odraslih, ki so bliže njihovem načinu učenja, njihovim potrebam, interesom in možnostim. Ena od takšnih oblik je tudi organizirano samostojno učenje. Dandanes postaja znanje čedalje pomembnejše, saj je že dolgo znano, da formalna izobrazba ne zagotavlja vsega tistega, kar bi potrebovali, da bi se znašli v vsakdanjih položajih, bodisi na delovnem mestu in razvoju profesionalne poti, bodisi v zasebnem življenju. Raziskave so pokazale, da nenehno učenje in izobraževanje posameznika vodita k osebostnemu razvoju in s tem k večjemu zadovoljstvu s samim seboj, to pa seveda zahteva nenehno spreminjanje in izboljševanje družbenih razmer. Sodobna družba vsekakor temelji na posameznikovem zadovoljstvu to pa je pogoj za njegovo ustvarjalnost in prilagodljivost spremembam.

Vse to nas je vodilo tudi v ustanovitev Središča za spodbujanje učenja v Mariboru in v ustvarjanje takih možnosti, da bo ljudem učenje čimbolj dostopno in prilagojeno. V DOBI smo se odločili, da bodo uporaba učnega gradiva, nasveti za uporabo in obiskovanje samega središča brezplačni, saj le tako lahko govorimo o širjenju kulture učenja v najširšem pomenu besede.

Da je bila naša usmeritev pravilna, dokazuje tudi veliko zanimanje za to obliko učenja, zato si oglejmo nekaj podatkov.

Zanimanje ljudi

Začeli smo skromno, dvakrat na teden po pet ur in s šestimi učnimi mesti. Zanimanje in želje ljudi so iz meseca v mesec naraščale, tako smo spomladi morali Središče odpreti že trikrat na teden po osem ur na dan. Po letu delovanja je naše Središče odprto ves teden po dvanaest ur na dan in tudi v soboto šest ur. Na to kaže tudi naraščajoče število obiskov.

Vsak mesec se uči v Središču v DOBI več kot 50 ljudi. Več kot polovica naših "samostojnih učencev" nas je obiskala več kot 30-krat, kar kaže njihovo veliko motivacijo in tudi ustreznost gradiva, ki smo ga izbrali za področje, na katerem si želijo pridobiti, dopolniti in utrditi znanje. Navadno nas ljudje obiščejo po dve uri na teden, dan in uro pa si izberejo sami. Nekaj zadrege je pri zagotavljanju učnih mest pri računalnikih, saj imamo za toliko število udeležencev že premalo računalnikov.

Kaj in kako se ljudje učijo?

Z upoštevanjem značilnosti odraslega, ki se izobražuje, smo se temeljito pripravili tudi na prve obiske udeležencev Središča, saj z vsakim od njih opravimo individualni uvodni pogovor in mu na podlagi njegovega poprejšnjega predznanja, pričakovanj in želja, naši strokovni delavci svetujejo ustrezno učno gradivo, način učenja in kako naj uporabljajo učno tehnologijo. Ves čas samostojnega učenja odraslim strokovno pomagamo in jim pomagamo prebroditi težave, tudi s programi za spodbujanje motivacije za izobraževanje.

Med vsebinami, za katere se ljudje odločajo, da se jih bodo učili samostojno v našem Središču, so na prvem mestu jeziki: nemščina (takih je dobra polovica), angleščina (več kot tretjina), francoščina in italijanščina. Zanimajo pa se tudi za nove prijeme, metode in tehnike učenja. Opažamo pa, da je vse več povpraševanja tudi po učenju vsebin iz podjetništva in računalništva, žal pa pri tem čutimo pomanjkanje gradiva za samostojno učenje v slovenskem jeziku.

Pri samostojnem učenju se ljudje najraje odločajo za delo na računalnikih z različnimi učnimi programi in CD-ROM-i (veči del za jezike), prav tako je veliko zanimanja za učno gradivo v kombinaciji z avdio- in videokasetami, manj pa jih pritegne tisto gradivo, ki je samo v t.i. knjižni obliki, čeprav je tudi to prilagojeno samostojnemu delu.

Mnenja udeležencev

Da bi dobili bolj celostno predstavo o tem, kako so ljudje zadovoljni, smo pripravili vprašalnik, da bi ga udeleženci izpolnili ob koncu posameznega programa. Povprašali smo jih, kaj menijo o takšnem načinu učenja. Kar 40 odstotkov je takih, ki nadaljujejo samostojno učenje na drugih programih. Na vprašanje, ali jim tako učenje ustreza, so vsi odgovorili pritrdilno. Enako menijo o organizaciji in informacijah ter svetovanju, ki jih dobe v Središču. Prosilii smo jih tudi za predloge, pripombe in priporočila. Navajajo, da je delo v Središču zelo dobro organizirano, da jim je takšno učenje

všeč, dodali pa so še, da si želijo večji prostor, z več učnimi mesti, še posebno računalniškimi. V zvezi z nakupom novega gradiva v Središču predlagajo: še več različnih programov z nemščino na disketah in CD-ROM-ih (teh je povprečno manj kot pri angleščini), več programov za učenje italijanščine, tudi ruščine in gradivo za pripravo na opravljanje izpita iz aktivnega znanja tujega jezika.

Kdo so naši udeleženci?

Odgovori kažejo, da se samostojno učijo ljudje vseh starosti, največ pa v starosti od 20 do 50 let. Spet pa se je potrdilo spoznanje, da se s stopnjo izobrazbe povečuje motivacija in pričakovanje za nadaljnje učenje in izobraževanje, saj ima manj kot polovica naših udeležencev končano srednjo šolo, nadaljnja tretjina višjo ali visoko šolo, preostala petina pa osnovno ali poklicno šolo.

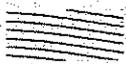
Po statusu je, po pričakovanjih, visok odstotek, kar tretjina, zaposlenih. To je skupina, ki se po pričakovanjih za samostojno učenje najbolj odloča, saj ji življenje nalaga več socialnih vlog in si zato čas za učenje bolj prilagaja dnevni ritmu. Poudariti je treba to, da je tretjina naših obiskovalcev brezposelnih; to je spodbudno, saj brezposelni aktivno izrabljajo svoj čas za pridobitev znanja, ki bo pripomoglo k njihovi večji tekmovalnosti na trgu dela. Preostala tretjina udeležencev je nezaposlenih, upokojencev, imamo pa tudi kar nekaj dijakov in študentov; tem namreč njihove močne želje, da bi se učili v Središču, ki je sicer namenjeno bolj odraslim kot mladini, nismo mogli zavrniti.

Namesto sklepa

Finaciranje delovanja Središča v Mariboru je lani zagotovilo Ministrstvo za šolstvo in šport in delno Republiški zavod za zaposlovanje. Zaradi širokega obsega delovanja in pomembne učne, izobraževalne ter svetovalne ponudbe Mariboru, ki jo Središče daje njegovim prebivalcem, pa pričakujemo v prihodnje pripravljenost tudi drugih sofinancerjev, predvsem Mestne občine. Za vse nas je pomembno, da Središče deluje in se razvija dalje dalje in da nudi možnost učenja kar največ ljudem, saj bo le tako lahko opravljal svoje temeljno poslanstvo, širilo kulturo učenja v Sloveniji.

Tednu vseživljenjskega učenja v Sloveniji dodajamo pomembno "darilo": prvo obletnico Središča za spodbujanje učenja v DOBI, vsem, ki kakor koli delate v izobraževanju odraslih, pa želimo veliko ustvarjalnosti in zadovoljstva pri delu.

EMA PERME, DOBA MARIBOR

V DOBI smo pripravili nov program Odrasli se učimo drugače

V šolskem letu 1995/96 smo v DOBI pripravili nov program izobraževanja odraslih, ki smo ga oblikovali na podlagi potreb iz prakse.

Namenjen je vsem odraslim, ki se odločajo za daljše oblike izobraževanja in potrebujejo spodbude in znanje o novih prijemih, metodah in tehnikah učenja ter samostojnem načrtovanju učenja.

Splošni cilj programa je seznaniti odrasle z:

- značilnostmi učenja odraslega,
- osebnimi učnimi nagnenji,
- oblikovanjem učnih ciljev,
- motivacijo in samostojno motivacijo za učenje.

Vsebina programa je razdeljena na 16 ur:

- Spoznavanje udeležencev in moderatorja;
- Značilnosti odraslega v procesu učenja in izobraževanja;
- Osebna učna nagnjenja (učenje z vsemi čuti, učno okolje, kje se najbolj učim, moj učni slog);
- Učni projekt (moje učne želje/zanimanje, poprejšnje znanje, motivacija);
- Načrtovanje strategij in tehnik za boljše učenje (pravilno porazdelitev in načrtovanje časa, utrjevanje volje/motivacije za učenje, zapisovanje in povzetki v obliki miselnih vzorcev, bralne tehnike, utrjevanje in pomnjenje snovi ter ponavljanje, samostojno in skupno učenje);
- Izdelava lastnega učnega načrta z upoštevanjem osebnih nagnjenj in strategij načrtovanja lastnega učnega projekta v obliki miselnega vzorca.

Pri izbiri vsebin smo upoštevali najnovejša strokovna spoznanja o delovanju možganov, motivaciji za izobraževanje, ustvarjanju ugodnega ozračja za učenje in ustvarjalnih metodah učenja. V posamezni skupini je največ 14 udeležencev, ki se dejavno seznanjajo z vsebino ter jo z vajami prenašajo na svoj konkreten primer in načrtovanje učenja.

V šolskem letu 1995/96 smo izpeljali sedem poskusnih ponovitev programa za Republiški zavod za zaposlovanje, OE Maribor, in opravili temeljito evalvacijo izpeljave. Vključili smo ciljno skupino brezposelnih, ki se je izobraževala v daljših oblikah dokvalifikacije ali prekvalifikacije.

Po analizah izpeljave in uspešnosti udeležencev programa pri nadaljnjem izobraževanju smo ugotovili, da je program ustrezen, še posebno za brezposelne, ki se vpisujejo v programe prekvalifikacij, zato smo na pobudo Republiškega zavoda za zaposlovanje začeli načrtovati usposabljanje moderatorjev; le-to se bo začelo oktobra 1996. Pripravili smo tudi navodila za izvajanje programa in izbrali ustrezno literaturo, ki jo bodo

prihodnji moderatorji uporabljali pri nadaljnjih pripravah in jim bo vodilo pri načrtovanju izpeljave seminarja Odrasli se učimo drugače.

Razpis za izobraževanje moderatorjev bo objavil Republiški zavod za zaposlovanje, če pa bo več zanimanja, bomo oblikovali še dodatne skupine.

Program je nov in pomembno dopolnjuje ponudbo izobraževanja odraslih v Sloveniji.

Prepričani smo, da bomo s širjenjem programa po Sloveniji pripomogli k večji zavzetosti uspešnosti odraslih v izobraževanju, ta pa je precej odvisna od usposobljenosti odraslega za samostojno načrtovanje in odločanje za nadaljnje učenje.

Emma Perme, DOBA Maribor

Razpis Državne subvencije za učinkovito rabo in izrabo obnovljivih virov energije

Energetsko svetovanje občanom ENSVET se s svojo mrežo energetske svetovalnih pisarn vključuje v akcijo letošnjih subvencij. Znano je, da je s preprostimi posegi mogoče zmanjšati rabo energije; to pomeni zmanjšati stroške, onesnaževanje okolja in odvisnost posameznika od dobavitelja energije. Zato je letos **Ministrstvo za gospodarske dejavnosti**, Agencija za učinkovito rabo energije, razpisalo subvencije, s katerimi želi pripomoči k učinkoviti rabi energije v naseljenih individualnih objektih in stanovanjih.

Letos podpirajo:

- tesnenje oken s subvencijo do 400 tolarjev/m tesnila, ali največ 10.000 tolarjev na gospodinjstvo,
- toplotno izolacijo obstoječih podstrešij s subvencijo do 350 tolarjev/m ali največ 28.000 tolarjev na gospodinjstvo,
- nastavitev in kontrolo oljnih gorilnikov pri kotlih za centralno ogrevanje s subvencijo do 5.000 tolarjev na gospodinjstvo.

Ministrstvo za gospodarske dejavnosti je skupaj s programom PHARE za izrabo obnovljivih virov energije pripravilo razpis za subvencioniranje **individualnih solarnih sistemov za pripravo tople vode**. Tistim, ki so ali bodo v letu 1996 zgradili solarni sistem in bodo ustrezali pogojem razpisa, bo po opravljeni vgraditvi popolnega solarnega sistema izplačana subvencija v višini do 18.000 tolarjev/m sprejemnika sončne energije.

Na razpisu se lahko priglasijo vsi, ki:

- so lastniki oziroma upravniki obstoječega stanovanjskega objekta na področju Republike Slovenije,

- si bodo na podlagi razpisnega gradiva pridobili za poseg soglasje energetskega svetovalca,
- bodo po opravljenem posegu izvajalcu posameznega projekta dostavili predpisano vlogo za subvencijo z vsemi zahtevanimi prilogami.

Letošnji razpis se bo pričel septembra. Občani bodo o začetku akcije seznanjeni v javnih občilih, kjer bo tudi natančno opisan postopek prijave, izpeljave in izplačila subvencije. Vse informacije, razpisne obrazce, praktične nasvete, svetovanje in strokovna pomoč bo občanom na voljo v njihovi energetske-svetovalni pisarni (Ljubljana: Dimičeva 9, tel. 16 82 345; Cerknica: Cesta 4. maja 51, tel. 793 391)

Bojan Žnidaršič, ENSVET, Pisarna Cerknica

POSVETI, KONFERENCE

Inspiracija '96 - svetovna informacijska družba in vseživljenjsko učenje Liverpool, 5.-6. novembra 1996

Na konferenci bo govor o razvoju svetovne informacijske družbe v povezavi z izobraževanjem in usposabljanjem, zaposlovanjem in območnim gospodarskim razvojem, da bomo:

- dobili vpogled v svetovno informacijsko družbo in vseživljenjsko učenje;
- razumeli vpliv digitalnih tehnologij na učno metodologijo;
- presodili vplive na strategije razvoja kadrov;
- premislili o uporabi nove tehnologije za območni razvoj;
- predvideli vplive na ravnanje področnih trgov delovne sile;
- spoznali politiko Evropske komisije do območnega razvoja in informacijske družbe.

Konferenca bo zanimiva zlasti za direktorje, menedžerje in planerje iz izobraževalnih ustanov, strokovnjake za razvoj kadrov, lokalne, območne in državne oblasti, strokovnjake za izobraževanje odraslih, mestne in področne razvojne službe, izobraževalce.

Kotizacija znaša 250 britanskih funtov.

Naslov organizatorja je: Copson International Ltd., Refuge Assurance House, Lord Street, Liverpool, L2 1TT, UK; telefon 0044 151 707 0970, faks 0044 151 709 5447, E-mail copson@mail.cybase.co.uk, WWW strani: <http://www.connect.org.uk/mersey-world/liverlearn/inspiration>

Učenje v "kibernetičnem prostoru" - informacijska in komunikacijska tehnologija v izobraževanju Manchester, 25-26. november 1996

Dvodnevna konferenca in razstava (naslov v angleščini Cyber Space Learning) bosta zajeli tele teme:

- Telematika v izobraževanju in usposabljanju,
- 'Sokrat',
- 'Superpoti' v izobraževanju,
- Izobraževalni računalniški programi in multimedia,
- Usposabljanje učiteljev,
- Tehnologija v razredu,
- Informacijska družba - strategije za tehnološko opismenjevanje,
- Novi načini učenja,
- Evropski razred,
- Vloga informacijske tehnologije pri delu mladih,
- Priprava mladih na zaposlitev v 21. stoletju,
- Novi pogledi na vseživljenjsko učenje.

Naslov organizatorja je: Pat Grosse, European Briefing Unit, University of Bradford, Bradford, West Yorkshire BD7 1DP, UK, telefon 0044 1274 383832, faks 0044 1274 385820, E-mail p.grosse@bradford.ac.uk

... in druge - na kratko:

Second European Regional Meeting on Education Maastricht, 10.-11. oktober 1996

Informacije na naslovu: ARPEIJ, 33, avenue du peuple belge, B.P. 133, F-59009 Lille Cedex; telefon 0033 20 31 18 18, faks 0033 20 31 94 94

Teaching and Learning in Europe **Bonn, 24.-27. oktober 1996**

Informacije na naslovu: DGSL, Eichenstrasse 13, D-8545 Hrlkofen; telefon 0049 81 221 34 02, faks 0049 81 221 34 02

Odyssey of the Mind Association 1996 Conference - Nurturing Creativity and Creative Problem Solving in Education **Washington, 11.-13. oktober 1996**

Informacije na naslovu: Dr. James J. Pallante, Dean of College of Health, Education and Human Resources, University of Scranton, USA - Scranton, PA 18150-4670; telefon 001 717 941 63 05, faks 001 717 941 63 69

International Conference on Tehchnology in Distance Learning **Berlin, 13.-15. november 1996**

Informacije na naslovu: ICEF - ONLINE EDUCA, Am Hofgarten 18, D-53113 Bonn; faks 0049 228 21 19 44

PONUJAJO VAM

Nove knjige

Iz novejše knjigotrške ponudbe literature o izobraževanju sem izbral nekaj naslovov, ki utegnejo zanimati tudi koga od bralcev Novičk, tako da bi knjigo kupil.

Norman Longworth, W. Keith Davies: Lifelong Learning. London, Kogan Page, 1996

Leto 1996 je bilo razglašeno za evropsko leto vseživljenjskega učenja. Vlade držav OECD-ja vse bolj sprejemajo idejo vseživljenjskega učenja. Podjetja postajajo učeče se organizacije. Pojem vseživljenjskega učenja se vse bolj uveljavlja. Toda kaj je vseživljenjsko učenje?

Ta knjiga razlaga vsebino in pomen gibanja vseživljenjsko učenje ter pojasnjuje, zakaj bo le-to spremenilo stališča, vrednote in sisteme po svetu.

Obravnava:

- nujno upoštevanje vseživljenjskega učenja za formalne izobraževalne sisteme in šole, kolidže, univerze in usposabljanje učiteljev;
- kako koncepti vseživljenjskega učenja spreminjajo načine, na katere se podjetja prilagajajo trgu;
- kako lahko mesta in področja postanejo 'učeče se skupnosti', in tako omogočajo in spodbujajo ljudi, da se lažje zaposlijo in razvijajo.

Naslóvi poglavij so: V stoletje učenja; Opredelitev učenja - kaj se dogaja po svetu?; Učenje učenja - šole, tam kjer se začne vseživljenjsko učenje; Učenje za zaslužek - učenje za preživetje; Lotiti se učenja - rast učeče se organizacije; Hrepenenje po učenju - novi prijemi, inovativni učitelji; Bistro učenje : visokošolsko izobraževanje in dohodki; 'Izgorevanje' za učenje - vseživljenjsko učenje in kakovost življenja.

Knjiga stane 19 britanskih funtov. Naročite jo lahko pri posredniku ali neposredno pri: Kogan Page, Freepost 1, 120 Pentonville Road, London N1 9BR, telefon 0044 171 278 0433, faks 0044 171 837 6348.

Za življenje : vizija učenja v 21. stoletju

Cilj vsedržavne akcije v Veliki Britaniji z imenom Kampanja za učenje (Campaign for Learning) je ustvariti 'učečo se družbo', v kateri se bo vsak izobraževal vse življenje.

V ta namen je bila izdana knjiga Za življenje : vizija učenja v 21. stoletju s prispevki 25 avtorjev, ki obravnavajo vse vidike učenja in njegov življenjski pomen za današnjo družbo. Knjiga tudi predlaga zamisli in prednostne naloge za prihodnje tisočletje.

Knjiga stane 20 britanskih funtov.

Naj se zgodi - tvoj osebni učni akcijski načrt

Tudi knjižica Naj se zgodi je bila načrtovana ob akciji Kampanja za učenje. 'Naj se zgodi' je preprost vodnik, ki vam pomaga premisliti o svojem življenju, postaviti cilje za prihodnjost in pokaže, kako te cilje z učenjem dosežemo.

Prijem, opisan v knjižici, ima tri stopnje:

- začetek - premislek o tem, kaj ste se učili v preteklosti in kaj ste s tem dosegli;
- izdelava načrta - pogled na to, kaj smo se učili, kaj želimo in kako bomo to začeli uresničevati;
- nadaljevanje - pregledovanje in spreminjanje načrta.

Knjižica lahko pomaga izvajalcem izobraževanja in usposabljanja pri njihovem delu. Organizacije jo lahko uporabljajo pri izobraževanju svojih delavcev ali strank. Primerna je za vsakega, ki dela ali se izobražuje, išče delo ali je že upokojen.

Cena knjižice je 2,5 britanskega funta.

Obe publikaciji lahko naročite pri posredniku ali neposredno pri: Campaign for Learning, RSA, 8 John Adam Street, London WC2N 6EZ, telefon 0044 171 930 5115, faks 0044 171 839 5805.

Mike Marquardt: Building teh Learning Organization. McGraw-Hill, 1996

Knjigo propagirajo s knjižico - ponatisom poglavja Pogled v učenje svetovnega razreda: Rover - učeča se oganizacija, ki je uspela. Drugih podatkov, razen ISBN 0-07-040534-4, ni navedenih.

Peter Monetti, ACS

PRIPRAVLJAMO

Vabilo na posvet o visokošolskem izobraževanju odraslih

Rok za prijavo na posvet o visokošolskem izobraževanju odraslih, ki bo potekal 28. do 30. novembra v Zdravilišču Krka v Šmarjeških Toplicah, se izteka. Vse zainteresirane iz visokošolskih institucij obeh slovenskih univerz in samostojnih visokošolskih zavodov, predstavnike ministrstev, delodajalcev, študentov, strokovnih društev, inštitutov in javnih zavodov vabimo, da se prijavijo na

Andragoški center RS, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, najkasneje do 30. septembra 1996.

Udeležence prosimo, da rezervacijo prenočišč sporočijo neposredno v Zdravilišče Šmarješke Toplice.

tel.: 068/73 230

faks: 068/73 107

Kotizacijo za posvet - 21.000 tolarjev - nakažite na žiroračun Andragoškega centra Republike Slovenije, št. 50103-603-51771, z oznako VIO.

Študentje so oproščeni kotizacije.

Povabilu za udeležbo na posvetu dodajamo tudi prošnjo vsem strokovnjakom s tega področja, da sodelujejo na posvetu kot poročevalci. **Prispevke za posvet pošljite v pisni obliki prav tako kot prijave za udeležbo vsaj do 30. septembra 1996 na Andragoški center RS.** Obseg prispevka: 5-8 strani. Če nimate časa za pisanje prispevka, nam pošljite teze v obsegu 1-3 strani. Zaradi lažjega tehničnega urejanja gradiva pošljite besedilo na disketi (disketo vam bomo vrnili). Prispevke opremita s svojimi podatki: ime in priimek, naslov, organizacija, kjer ste zaposleni, telefon, faks.

Avtorji prispevkov bodo oproščeni kotizacije in bodo plačali le knjigo Visokošolsko izobraževanje odraslih v višini 8502 tolarjev.

Za sodelovanje se vam vnaprej zahvaljujemo.

Vabilo na predavanje z delavnico Mone Vogl Jaz kot nosilec razvoja in sprememb - sem pripravljen na nove izzive?

*Mnogi ljudje vidijo svet, kakršen je,
in se sprašujejo: Zakaj?
Jaz pa sanjam o stvareh, ki jih še ni bilo,
in se sprašujem: Zakaj pa ne?*

George Bernard Shaw

Sprememba je edina stalnica časa, v katerem živimo. To je dojela tudi naša družba, vendar se nekateri posamezniki in skupine v svojem delovanju še ne zavedajo, da pomeni spreminjanje tudi priložnost za razvoj, rast in nove izzive. Učenje je pot do uresničitve teh izzivov in vizij.

Spreminjanje in učenje zahtevata precej moči - še posebno, če se spreminjajo vrednote, stališča in prepričanja. Zato je smiselno spremembe v sistemih začeti tam, kjer najlažje vplivamo: pri posamezniku - ali še bolje - pri sebi.

Ko stopimo na pot razvoja, moramo vedeti:

1. Kako kaj spremeniti?

Če se kdo želi spremeniti, a tega ne zna, ne ve kako, je to vprašanje ustreznega prijema, metode, strategije.

2. Ali si spremembo sploh želimo?

Če se kdo noče spremeniti, je to vprašanje motivacije.

3. Ali so spremembe mogoče, so priložnosti zanje?

Če jih ni in se posameznik ali organizacija ne smeta spremeniti, je to vprašanje sistema ali okolja, v katerem delujeta.

Kako pa je s spremembami pri vas, v vaši organizaciji, podjetju, šoli, družini? Poznate prave odgovore na navedena vprašanja?

Na dan odprtih vrat ob 5. obletnici ACS in v Tednu vseživljenjskega učenja, se bomo veliko pogovarjali prav o teh vprašanjih. Še posebej pa vas vabimo na predavanje trenerke, svetovalke in psihologinje dr. Mone Vogl iz Münchna, s katero že več

let uspešno izpeljujemo krajše in daljše izobraževalne programe za vodilne andragoške delavce v gospodarskih in drugih organizacijah. Dr. Mona Vogl ima zelo veliko izkušenj z vpeljevanjem novih strategij v podjetjih, zato je to enkratna priložnost, da se z njo srečate.

Dr. Mona Vogl je psihologinja in šolana trenerka NLP (NLP master trainer). Šolala se je pri priznanih strokovnjakih, kot so Richard Bandler, John Grinder, Wyatt Woodsmall, Richard Dil in drugi. Nekaj časa je delala na terapevtskem področju, zdaj pa se že več let ukvarja s svetovalnim delom v podjetjih. Vodi različne svetovalne projekte v Siemensu, nemškem Telecomu, bavarskih zavarovalnicah in drugje. Svoje članke redno objavlja v strokovnih revijah Manager Seminare, NLP-Multimind, Psychologie Heute, Management und Seminare.

Jè članica predsedstva Nemške zveze trenerjev NLP in sodeluje z organizacijo za razvoj kadrov Stger & Partner, tam vodi področja za trening v menedžmentu. Za njen osebni trenerski slog so značilni odličen stik z udeleženci, jasno oblikovana informacija, ciljnost predstavitve, posebno pozornost pa namenja prenosu znanja v vsakdanjo prakso udeležencev.

Predavanje

Jaz kot nosilec razvoja in sprememb - sem pripravljen na nove izzive?

bo v prostorih Andragoškega centra RS, Ljubljana, Šmartinska 134 a, v torek, 1. oktobra 1996, od 10.30 do 13.00.

Vabljeni ste vsi, ki naš center že poznate in boste lahko ustvarjalni sogovorniki pri oblikovanju vizij, ki naj bi jih uresničevali izobraževalci odraslih v 21. stoletju. Še posebej ste vabljeni tisti, ki pri naš še niste bili, pa bi naše delo radi spoznali. Tema in izobraževalni programi, ki jih bo predstavila dr. Mona Vogl bodo za vas nov izziv, saj boste spoznali potrebno znanje in preverjene strategije vpeljevanja sprememb.

Ker pričakujemo velik odziv, vas prosimo, da do srede, 25. septembra, potrdite svojo prijavo Zdenki ali Maši po telefonu 061 446 165 ali faksu 061 445 881.

Ko se boste z obogatnimi spoznanji vrnili v vaše delovno in zasebno okolje, se boste morda tudi vi vprašali: Sprememba? *Zakaj pa ne?*

Vabijo sodelavci Izobraževalnega središča

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Anderson, Charles W.: Prescribing the life of mind : an essay on the purpose of the university, the aims of liberal education, the competence of citizens, and the cultivation of practical reason. Madison (ZDA) : The University of Wisconsin Press, 1993. 173 str.

Angelo, Thomas A.; Cross, K. Patricia: Classroom assessment techniques : a handbook for college teachers. Second edition. San Francisco : Jossey-Bass, 1993. 427 str.

Argyris, Chris: Knowledge for action : a guide to overcoming barriers to organizational change. San Francisco : Jossey-Bass, 1993. 309 str.

Bines, Hazel; David Watson: Developing professional education. Buckingham ; Philadelphia : The Society for Research into Higher Education ; Open University Press, 1993. 175 str.

Brocket, Ralph G.; Hiemstra, Roger: Self-direction in adult learning : perspectives on theory, research and practice. London ; New York: Routledge, 1993. 276 str. (Routledge series on theory and practice of adult education in North America)

Castro, Ignacio Fernández de; Elejabeitia, Carmen de: Determining the need for vocational counselling among different target groups of young people under 28 in Spain. Berlin : CEDEFOP, 1993. (Cedefop panorama : national report). 106 str.

The challenge of human rights education / ed. by Hough Starkey. London : Cassell, 1993. 264 str. (Cassell Council of Europe series)

Company training in Britain and Germany : four local case studies / Helga Ramsay, Helga Tallon, Jim McCarthy, W. John Morgan. Nottingham ; Swansea : University of Nottingham, Department of Adult Education, Centre for Research into the Education of Adults (CREA) ; University College of Wales Swansea, Department of Adult Continuing Education, Research and Development Unit (RDU), 1993. 49 str.

Dick, Egon: Didaktische Gestaltung von Lehr- und Lernprogrammen : Beitrag zu einer Didaktik des computerunterstützten Lehrens und Lernens. Stuttgart ; Inzigkofen : Pädagogische Arbeitsstelle für Erwachsenenbildung in Baden-Württemberg, 1993. 84 str.

Education and European citizenship : Luxembourg Colloqui, 8-12 December 1993 / Task Force, Ressources humaines, éducation, formation et jeunesse ; Ministry of National Education. Montpellier : Institut de Recherche et de Réflexion sur la Coopération Européenne, 1993. 78 str.

Education in OECD countries = L'Enseignement dans les pays de l'OECD : a compendium of statistical information = recueil d'informations statistiques : 1988/89-1989/90. Paris : OECD, 1993. 131 str.

Emmanuel, Dimitris: Strengthening citizen action in local communities : report of a conference. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1993. 74 str.

Erwachsenenbildung in Osteuropa : Stand und Perspektiven der Arbeit der Fachstelle für Internationale Zusammenarbeit des DVV mit den Ländern Mittelost- und Südeuropas, der GUS und des Baltikums. Bonn : Deutscher Volkshochschul-Verband, Fachstelle internationale Zusammenarbeit, 1993. 29 str.

Erwachsenenbildung und regionale Entwicklung : Erhebung des Angebots in der ARGE Salzburger Erwachsenenbildung vertretenen Einrichtungen der Erwachsenenbildung des Bundeslandes Salzburg in der Regionen für das Jahr 1993. Salzburg : Arbeitsgemeinschaft Salzburger Erwachsenenbildung, 1995. 49 str.

Fandel, Chantal; Pauwels, Dominique: Determining the need for vocational counselling among different target groups of young people under 28 years of age in the European Community : the guidance needs of school children in the 9th year of technical secondary education and school children completing extended primary education in the Grand Duchy of Luxembourg. Berlin : CEDEFOP, 1993. (Cedefop panorama : national report). 57 str.

Feingold, Norman S.; Feingold, Marilyn N.: The complete job and career handbook : 101 ways to get from here to there. Garrett Park (ZDA) : Garrett Park Press, 1993. 179 str.

Folk high schools in Hungary / ed. by Imre Trencsényi. Budapest : Hungarian Folk High School Society, 1993. 19 str.

A future with standards : a guide to the National Qualifications Framework and its systems. Wellington : New Zealand Qualifications Authority, 1993. 20 str.

Gappa, Judith M.; Leslie, David W.: The invisible faculty : improving the status of part-timers in higher education. San Francisco : Jossey-Bass, 1993. 324 str. (The Jossey-Bass higher and adult education series)

Glasser, William: The quality school teacher : specific suggestions for teachers who are trying to implement the lead-management ideas of The Quality School in their classrooms. New York : Harper Perennial, 1993. 157 str.

Gruber, Elke; Ribolits, Erich: Karriere mit Lehre? : eine Untersuchung zu Berufs- und Lebensverläufen ehemaliger Lehrlinge. Wien : Kammer für Arbeiter und Angestellte für Wien, 1993. 44 str.

Jarvis, Peter: Adult education and the state : towards a politics of adult education. London ; New York : Routledge, 1993. 165 str.

Join us in a participatory approach to training, learning and production : a practical guide to the action training model / A. Frings ... (et al.). Bonn : Deutsche Stiftung für internationale Entwicklung (DSE), Zentralstelle für Erziehung, Wissenschaft und Dokumentaion (ZED), 1993. 145 str.

Kerckhoff, Alan C.: Diverging pathways : social structure and career deflections. Cambridge : Cambridge University Press, 1993. 254 str.

- Kroeker, Tirza; Henrichs, Margaret: Reaching adult learners with whole language strategies.** Katonah (ZDA) ; Richard C. Owen Publishers, 1993. 231 str.
- Kruse-Brammer, Gunda; Groppe, Hans-Herman: Das Wasser : Dokumentation eines ökologischen, künstlerischen und kulturgeschichtlichen Projektes der Hamburger Volkshochschule.** Frankfurt (Main) : Pädagogische Arbeitsstelle des Deutschen Volkshochschul-Verbandes, 1993. 138 str. (Berichte, Materialien, Planungshilfen)
- Langebach, Michael: Curriculum models in adult education.** Malabar : Krieger, 1993. 228 str.
- Learners' needs in college-based guidance.** London : Further Education Unit (FEU), 1993. 6 str.
- Leirman, Walter: Four cultures of education: expert, engineer, prophet, communicator.** 1993. 156 str.
- Lifelong learning for European business : the strategic investment : conference report / edited by Peter Combey, Maureen Doherty.** Brussels : European Lifelong Learning Initiative (ELLI), 1993. 106 str.
- Lifelong learning in educating cities : introduction and documentation : the second international congress of education cities, Gothenburg, Sweden, 25-27 November 1992.** Gothenburg : Education Committee of City of Gothenburg, 1993. 205 str.
- Meeting of cultures : adult education in multicultural societies / ed. by Kalman Yaron and Franz Pöggeler.** Jerusalem : The Magnes Press, The Hebrew University, 1993. 265 str.
- Mooney, John: Open learning by open learning : an introduction to open learning for training personnel.** Dundee : Scottsu, 1993. 44 str.
- Moore, Allen B. and James A. Feldt: Facilitating community and decision-making groups.** Malabar : Krieger, 1993. 142 str.
- Neves, A. Oliveira das: Evaluation of vocational training in a regional context.** Berlin : CEDEFOP, 1993. 53 str.
- No sex, no crime : Volkshochschule und Medien / hrsg. von Kurt Aufderklamm.** Wien : Promedia, 1993. 190 str. (Schriftenreihe des Verbandes Österreichischer Volkshochschulen, Bd. 9)
- O'Sullivan, Denis: Commitment, educative action and adults : learning programmes with a social purpose.** Adelshot (etc.) : Avebury, 1993. 210 str.
- Paulet, J. L.: Occupational profiles : the restoration and rehabilitation of the architectural heritage.** Summary report. 1st edition. Berlin : CEDEFOP, 1993. 28 str. (CEDEFOP panorama)
- Payne, John; Forester, Keith; Ward, Kevin: Learning at work : final report : Leeds adult learners at work project.** Leeds : University of Leeds, Department of Adult Continuing Education, 1993. 54 str.

Rahman, Anisur: **People's self-development : perspectives on participatory action research : a journey through experience.** London ; New Jersey ; Dhaka : Zed Books ; University Press, 1993. 234 str.

The relationship between the universities and the adult education movement / Günther Dohmen... (et al.). Barcelona : European Bureau of Adult Education, European Association for the Education of Adults, 1993. 111 str.

Resandt, Anita Wijnaendts van: **Determining the need for vocational counselling among different target groups of young people under 28 years of age in the European Community : vocational guidance needs of homeless young people in the Netherlands - young drifters.** Berlin : CEDEFOP, 1993. (Cedefop panorama : national report). 48 str.

Peter Monetti, ACS

OBVESTILO

Nove telefonske številke

Obveščamo Vas, da smo na Andragoškem centru Slovenije vpeljali novo telefonsko centralo, ki vnaša v naše telefonsko sporazumevanje dve pomembni novosti:

Namesto dozdajšnje ene telefonske številke (446 482) Vam je odslej na voljo pet števil, posameznih središč, v katerih delujemo. S tem ukrepom želimo razbremeniti tajništvo, zato Vas prosimo, da kličete želeno osebo v središče, ki mu pripada. Toda ne skrbite, iz vsakega središča Vas lahko prevezemo na katero koli interno linijo!

Druga pomembna novost, ki jo omogoča nova centrala, je sistem podaljšanega izbiranja. To pomeni, da lahko takoj zatem, ko zavrtite eno od naših neposrednih števil in sprejmete posneto sporočilo, odtipkate interno številko osebe, ki jo kličete. Vendar lahko s sistemom podaljšanega izbiranja stopite v stik z nami le pod pogojem, da Vaš telefonski aparat omogoča tonsko izbiranje.

Verjamo, da bo potrebno kar nekaj časa in potrpežljivosti, da bodo novosti, ki nam jih omogoča nova centrala, zaživele. Prizadevali si bomo, da Vas v osebnih stikih podrobneje seznanimo s tem, kako je vsak od nas najhitreje in najlažje dosegljiv. Veliko je torej odvisno prav od Vas, ki se na nas obračate po telefonu, zato Vas prosimo, da od 16.9. 1996 upoštevate opisane novosti.

Hvala za sodelovanje in lep pozdrav.

Zvonka Pangerc Pahernik, ACS

NOVE TELEFONSKE ŠTEVILKE ACS

Tajništvo	446 482
Izobraževalno središče	446 165
Informacijsko središče	443 656
Raziskovalno središče in središče za razvoj in svetovanje	443 417
Knjižnica	444 978
Telefaks	445 881

V torek, 1. oktobra 1996

vabljeni na

DAN ODPRTIH VRAT ACS

10.30 - 13.00

Mona Vogl

JAZ KOT NOSILEC RAZVOJA IN SPREMEMB

- SEM PRIPRAVLJEN NA NOVE IZZIVE?

(predavanje z delavnico)

14.30 - 15.30

PREDSTAVITEV DEJAVNOSTI

ACS

Ves dan

5 LET ANDRAGOŠKEGA CENTRA

(razstava)

Dobrodošli na Šmartinski 134a v Ljubljani!

ACS
SISEC

svetovanje, raziskovanje, razvoj, informacijsko središče, izobraževanje

consulting, research, development, info-centre, education